

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Vidra Péter meghatalmazott által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt I.r. és a Dr.Király Edit Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Király Edit ügyvéd) által képviselt II.r. alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 36.P.91.393/2004. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 41.Pf.635.758/2006/7. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az I.r. alperes pernyertessége érdekében beavatkozott a felülvizsgálati eljárásban dr.Maros Márta ügyvéd által képviselt beavatkozó, a jogerős ítélet ellen az I.r. alperes által 31. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. február 6. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati költséget, míg a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes jogelődjét (édesanyját) 2004. március 8-án otthonában 20 óra 45 perc körüli időben heveny agyembólia érte. A felperes hazaérkezése után telefonon hívta az I.r. alperest. A mentőegység 21 óra 13 perckor érkezett a lakásra és a beteget a II.r. alperes kórházba szállította. Itt a beteget 22 óra 10 perckor átvették, elvégezték a CT vizsgálatot és ennek eredménye után a trombolízis elvégzésére alkalmas SOTE Idegklinika a beteget már nem fogadta, figyelemmel arra, hogy eredményes kezelés csak három órán belül végezhető el.

A felperes jogelődje a keresetében a vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítését igényelte az alperesektől. Az I.r. alperes kártérítési felelősségét arra alapította, hogy a stroke alapos feltételezése ellenére nem olyan budapesti kórházba szállította, ahol a három órás időtartamra tekintettel lehetőség van a trombolízis elvégzésére és nem is tájékoztatta a felperes hozzátartozóját arról, hogy a II.r. alperes nem rendelkezik ún. stroke-centrummal. A II.r. alperes tekintetében azt kifogásolta, hogy három órán belül

nem intézkedett a beteg átszállításáról és a kezelés sem volt mindenben megfelelő.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I.r. alperes arra hivatkozott, hogy a stroke akut ügyeleti rendben meghatározottak szerint eljárva szállította a beteget a II.r. alpereshez. A II.r. alperes azt állította, hogy a beteg ellátása szakszerű volt, az pedig nem róható a kórház terhére, hogy trombolízist nem tud végrehajtani. Utalt arra is, hogy az I.r. alperesnek kellett volna a beteget a lízis elvégzésére alkalmas kórházba szállítani.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetnek részben helyt adva kötelezte az I.r. alperest 1.262.441 forint és ennek a 2004. március 8-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan, illetőleg a II.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította és rendelkezett a perköltség viseléséről. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az I.r. alperes jogellenesen, a felperest nem az állapotának ellátására alkalmas intézménybe szállította. Az elsőfokú bíróság utalt az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 94. §-ának (1) bekezdésére, 125. §-ának (1) bekezdésére, 126. §-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint az Országos Mentőszolgálatról szóló 55/1996. (XII.27.) NM rendelet 3. §-ának (1) bekezdésére, valamint a stroke akut ellátás ügyeleti rendjére, továbbá a perben kirendelt dr.N.Z. igazságügyi orvosszakértő megállapításaira. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az ügyeleti beosztás köti az I.r. alperest, azonban nem teljesen ennek megfelelően járt el. Az I.r. alperes alkalmazottja a beteg állapotát, a stroke kezdődésének feltételezett idejét felismerhette és arról is tudnia kellett, hogy a II.r. alperes nem volt képes a trombolízis elvégzésére. Az ügyeleti beosztás pedig a lízisre alkalmas betegek ellátására négy egészségügyi intézményt is megjelöl, ahová előzetes telefonos megbeszélés alapján a betegek szállíthatók. Az elsőfokú bíróság a beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a trombolízis a beteg állapotát pozitív irányban befolyásolta volna. Mindezekre tekintettel az I.r. alperes jogellenes és felróható magatartásával kárt okozott, ezért az 1 millió forint nem vagyoni és a 262.441 forint vagyoni kártérítés megfizetésére köteles. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján a II.r. alperesnek a kártérítésre alapot adó magatartása (mulasztása) nem volt megállapítható, ezért a II.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet az elsőfokú ítéletben a bíróság elutasította.

Az I.r. alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében - lényegében helyes indokai alapján - helybenhagyta, csak az I.r. alperes illetékfizetésre

kötelezését mellőzte. Ítéletének indokolásában a másodfokú bíróság - többek között - kiemelte, hogy a bizonytalan diagnózisú beteget a gyógyulására legnagyobb esélyt adó intézménybe kellett volna szállítani. A kimentésre nem ad alapot az, hogy a II.r. alperes volt a beteg lakásához legközelebb lévő ellátó hely.

Az I.r. alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra kötelezését, másodlagosan a határozat „megváltoztatását” kérte. Az I.r. alperes szerint a bíróságnak azt is vizsgálni kellett volna, hogy a II.r. alperes miért nem küldte tovább a beteget, eleget téve a mentésről szóló 20/1998. (VI.3.) NM rendelet 6. §-ának (1) bekezdésében előírtaknak. Tévesen állítja az orvosszakértő, hogy a II.r. alperesnek a beteget fogadnia kellett és csak a CT vizsgálat elvégzése után dönthetett a továbbszállításról, hiszen a rendelet szerint a továbbküldésről 15 percen belül kellett volna rendelkeznie. Dr.S.M. és dr.N.Z. igazságügyi orvosszakértők a kompetenciájukba nem tartozó kérdésekről is nyilatkoztak, amikor véleményt nyilvánítottak arról, hogy a trombolízis lehetőségét a mentőorvos a rendelkezésére álló információk alapján megállapíthatja-e, illetve, hogy a továbbszállításnak milyen feltételei vannak. Az I.r. alperes szerint a szakvélemény hiányos és ellentmondó. Álláspontja szerint csak a lízisre alkalmas betegeket lehet a centrumokba szállítani, ez azonban a mentőautóban nem állapítható meg, csak kórházi vizsgálat (CT) alapján. A lízisre alkalmas betegek közvetlen centrumba irányítása pedig - figyelemmel az ÁNTSZ állásfoglalásaira - még ma sem előírás csak terv. Ezt igazolja a Neurológiai Szakmai Kollégium 2005. évi üléséről készült (csatolt) jegyzőkönyv. Az I.r. alperes hivatkozott arra is, hogy a tünetek feltételezett kezdetétől a kórházba érkezésig 53 perc, a CT vizsgálat kezdetéig 120 perc, és az eredmény kiadásáig 129 perc telt el. Így a II.r. alperesnek még 51 perc állt rendelkezésére ahhoz, hogy a beteg 3 órán belül érkezzék a centrumba, ezt a körülményt azonban a szakértő nem is vizsgálta. A másodfokú ítélet indokolása pedig nem tért ki a szakértői véleménnyel kapcsolatos, I.r. alperes által előterjesztett észrevételekre.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részének hatályban tartására irányult.

A II.r. alperes észrevétele szerint a beteg átvétele és vizsgálata a kötelessége volt, enélkül a továbbszállításról nem intézkedhetett, mert az is lehetséges, hogy a vizsgálat alapján megállapítható, szállítást kizáró tényező áll fenn. Miután a beteget először az I.r. alperes orvosa vizsgálta, a döntés az ő felelősségi körébe tartozott. A II.r. alperes szerint a szakvélemény aggálytalan, az ügyeleti rend értelmezése pedig nem szakkérdés. Az időpontok tekintetében nem 20 perces CT vizsgálati idővel kell számolni, és a stroke kezdő időpontja a felperes

házastársának előadása alapján 20 órában véleményezhető, amelyhez képest a CT eredménye 22 óra 54 perckor készült el.

A beavatkozó az I.r. alperes jogi álláspontját osztotta.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem alapján a Legfelsőbb Bíróság kizárólag az I.r. alperes marasztalásáról szóló jogerős döntést vizsgálhatta, a felülvizsgálat nem irányulhat a II.r. alperes tevékenységének jogi megítélésére [Pp. 275. § (2) bekezdés].

Az I.r. alperessel szemben érvényesített kártérítési igény alapján azt kellett vizsgálni, hogy a sürgősségi ellátás szabályai alapján, az adott sürgősségi ellátás-mentés során e szabályoknak, illetve az ügyeleti rendnek megfelelően járt-e el az I.r. alperes, vagy ezeket a szabályokat megszegve, jogellenesen okozott-e kárt a felperes jogelődjének. Az I.r. alperes alkalmazottja által okozott kárért való felelősség szabályai [Ptk. 348. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdés] értelmében, a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a károsultnak kellett bizonyítania a perben azt, hogy a károkozó jogellenes magatartásával okozati összefüggésben vagyoni kára keletkezett, az egészségét ért olyan hátrányok miatt, amelyeken keresztül a védett, személyhez fűződő jogai sérültek. A Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján a kárért felelős személy köteles a vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére. Az utóbbi rendelkezés folytán a felperes olyan összegű kárpótlásra jogosult, amely az őt ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A felperes, illetőleg jogelődje az I.r. alperes jogellenes magatartását és az ezzel összefüggő vagyoni és nem vagyoni kárát bizonyította, ezzel szemben az I.r. alperes magát a felelősség alól kimenteni nem tudta.

Az elsőfokú ítélet indokolása helyesen utalt az Eütv. és az I.r. alperes tevékenységét szabályozó rendelet rendelkezéseire, amelyek szerint elvárható követelmény az, hogy a sürgős gyógyintézeti ellátásra szoruló beteget az állapotának ellátására alkalmas – és nem a lakóhelyéhez – legközelebbi gyógyintézetbe kell szállítani. Ennek az elvárásnak kell megfelelnie az ügyeleti rendnek is. A stroke akut ellátás ügyeleti rendje e követelménynek megfelelően külön megjelöli a lízisre alkalmas, területhez igazodó és a területtől független kórházakat. Az ügyeleti rend helyes értelmezése szerint – figyelemmel a zárójelben írt szövegrészre is – azt a beteget kell lízisre alkalmasnak tekinteni, akinek a 3 órán belüli ellátására lehetőség van. Ennek megállapítása érdekében

egyrészt ismerni kell az agyi történés kezdetének időpontját, másrészt lehetnek olyan kizáró körülmények, amelyek csak kórházi vizsgálat (CT) alapján dönthetők el. A beteg azonban nem a CT vizsgálat elvégzése után válik „alkalmassá”, hanem az alkalmasság feltételeinek vizsgálata és megállapítása teremt alapot a lízis elvégzésére, amely az orvosszakértői vélemény szerint a beteg állapotát pozitív irányban befolyásolta volna.

Az I.r. alperestől az nyilvánvalóan nem várható el, hogy mindenre kiterjedően vizsgálja és megállapítsa a beteg lízisre való alkalmasságát, de elvárható az, hogy ha az általa is észlelhető, megállapítható körülmények alapján a stroke lehetősége felmerül, a beteget az állapotának megfelelő - jelen esetben a lízis elvégzésére alkalmas - legközelebbi gyógyintézetbe szállítsa. Ennek a követelménynek az I.r. alperes azonban nem tett eleget, amikor a beteget 3 órán belül a II.r. alpereshez vitte, amely kórház ugyan a stroke akut ellátás ügyeleti rendjében feltüntetett intézmény, de nem szerepel a lízisre alkalmas betegek ellátására kijelölt kórházak között. Az I.r. alperes orvosa volt az első, aki a beteget vizsgálta, elsőként dönthetett arról, hogy a beteg az állapotának megfelelő ellátására alkalmas legközelebbi gyógyintézetbe kerüljön. Kiemelkedő jelentősége van az ügyeleti rend helyes értelmezésének olyan esetben, amikor a beteg további állapotát lényegesen befolyásoló, szükséges beavatkozás csak rövid időn belül végezhető el. A bíróság a jogerős ítélet indokolásában megalapozottan állapította meg, hogy az adott esetben ezért a beteg agyi állapotának észlelése után, a stroke feltételezett kezdeti időpontjának ismeretében az I.r. alperes a beteget nem az állapotának ellátására alkalmas intézménybe szállította és ezzel szabályt szegett, függetlenül attól, hogy a II.r. alperesnek a beteg ellátásával kapcsolatban milyen kötelezettségei voltak.

Az I.r. alperes tévesen hivatkozik a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az igazságügyi szakértők a kompetenciájukba nem tartozó kérdésekre nyilatkoztak. Az ügyeleti rendnek a kártérítő felelősség elbírálása szempontjából döntő jelentőségű értelmezése a bíróság feladata volt. Az adott betegség specifikumai, a kezelés módja, elmaradásának következményei azonban olyan orvosi szakkérdések, amelyekre a kirendelt igazságügyi orvosszakértők kompetenciája kiterjedt. Megállapításaik alátámasztották és tartalommal töltötték ki az ügyeleti rend értelmezését.

A felülvizsgálati kérelem alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy az I.r. alperesnek van-e olyan magatartása (mulasztása), amely a kártérítő felelősségét megalapozza. A kifejtettekre tekintettel ilyen mulasztása bizonyított volt a perben, továbbá az is megállapítható volt, hogy ezzel okozati összefüggésben a felperes jogelődjét kár érte. Ezzel szemben az alperes magát a felelősség alól kimenteni nem tudta. Erre nem volt alkalmas a II.r. alperes mulasztásaira való utalás, mert az I.r.

alperes önálló kártérítő felelőssége megállapítható volt amiatt, hogy nem az alkalmas helyre szállította a beteget és a káros következmény - a gyógyulási esély csökkenése - ezzel okozati összefüggésben áll. A kimentésre alapot adó gondos eljárás követelményéből az ismertetett szabályok, a helyesen értelmezett ügyeleti rend betartása következett volna.

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Pp. 270. §-ának (1) bekezdésének szerint alkalmazott 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban peresztes I.r. alperest a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2008. február 6.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. bíró